

"El Torreó"

GREHIC

GRUP DE RECERQUES HISTÒRIQUES DE CASTELLDEFELS

www.grehic.org

BUTLLETÍ INFORMATIU N° 62
Setembre • Octubre 2020

INDEX

- Editorial 1
- Una història esportiva de Castelldefels 2
- Estiueig i turisme a Eramprunyà 3
- Castelldefels: tres epidèmies de hace un siglo, que casi nadie recuerda ya 4-6
- Bones notícies i notícies pendents 7
- Pica la curiositat, la curiositat pica 7-8

CURSA DEL CAPÓ®

Ajuntament
de Castelldefels

ACOMIADEM AQUEST ANY

Els efectes de la pandèmia del covid-19 seran recordats per molts anys. Les fites que en quedin les estem escrivint. De la crisi generada quedarà la lluita, per exemple, que s'ha fet per a recolzar el comerç de casa nostra amb una campanya publicitària lloable. Hi ha hagut, a banda de la pretensió de recuperar l'economia del castigat teixit comercial, el reconeixement personalitzat a aquells que ens han atès amb mascaretes durant la crisi. I els hem vist, amb goig, quan "han donat la cara", i en gran format, gràcies a les banderoles que han pres possessió dels carrers. Ara bé, més enllà de les fórmules noves que en quedaran en el record, ens importa que en quedi constància d'una fidelitat a la nostra història, o hem de redibuixar tot de nou? La història ens mostra la raó de ser d'allò que hem esdevingut. La idiosincràsia de Castelldefels, com la de cada realitat local, ha estat definida des del passat. Les petites vivències que es reiteren, any rere any, marquen el tarannà d'una població. Creiem que cal ser fidels a tot allò que ha fet positiva la nostra manera de ser i de viure. I hi ha coses que estan fora de qualsevol dubte! La manera esportiva, i tradicional ja, com Castelldefels acomiada cada any comporta uns d'aquests trets que, fermament, no ens podem deixar perdre. Estem parlant, és clar, de la particular Sant Silvestre. La nostra competició atlètica del 31 de desembre és la més antiga del Baix Llobregat i la segona de Catalunya.

Ens ha alegrat molt saber que, abans de la Festa Major d'Estiu d'aquest 2020, ja s'havia pensat en el format que caldria adoptar, amb alternatives, la cursa pedestre. Tal com la ciutat no s'ha deixat manllevar la diada de la Patrona, a l'estiu, aportant inventiva, pensem que cal involucrar-se per a acomiadar esportivament l'any com cal: amb l'edició de la **Cursa del Capó que ha de ser la 38**. La prova de Castelldefels té solera i és popular. A més, sense entrar en massa detall, podem assegurar que té prestigi en l'àmbit propi: guanyadors d'algunes edicions han estat campions de Catalunya en la distància de 1500 metres, o de la prova marató en categoria de veterans, alguna triatleta de renom... La trajectòria de la seva organització ha aconseguit molt.

No ens ho deixem prendre, si us plau! L'any passat, van ser 273 els inscrits; 204 els arribats a meta. Esperem que el palmarès no quedi tancat amb els guanyadors de la darrera edició: *Israel Rodríguez Conejo* i *Judith Corachan Vaquera*. Volem acabar l'any "com sempre" fent esport, amb una festa familiar plena de obsequis, tots donats pel comerç local. Esperem amb goig "passar pàgina" al 2020, quedant-nos amb la lluita heroica que ha calgut mantenir, recordant els que ho l'han superada i retent-los homenatge. Ho hem de fer creativament i amb l'esperit de superació del que el món de l'esport ens fa lliçó. Apostem, com també per altres manifestacions de vàlua, per la cursa del Capó per tot allò que té de significatiu.

El Grehic

UNA HISTÒRIA ESPORTIVA DE CASTELLDEFELS

La participació de Castelldefels com a subseu olímpica dels Jocs del 92 és una fita històrica de la ciutat. La dotació del canal de piragüisme ha permès que, a partir de les olimpíades, hagin pogut sorgir especialistes en la pràctica dels esports que s'hi poden practicar en la magnífica instal·lació. Recordem que una d'elles va ser retratada per a l'exposició **"Gent amiga... de Castelldefels"**, que realitzà Jaume Tous el febrer del 2005.

Magalí Fortón, patinadora del Club Patí Castelldefels. Diverses vegades campiona mundial de patinatge. En la foto, en l'actuació que li donà el títol a Austràlia, l'any 2007.

El fotògraf retia homenatge a ciutadans de Castelldefels que, en la seva actuació personal, mostraven el seu amor per la ciutat. Entre ells, és clar, hi havia del món de l'esport. Altres reconeixements a esportistes de casa nostra, reiterativament, els fomenta la publicació La Voz de Castelldefels. L'organització de les **"Nit de l'Esport"** ens fan coneixedors dels més destacats esportistes, preparadors i entitats esportives de cada temporada.

No tot tindrà la mateixa repercussió ni transcendència però, a ben segur, seria plaent tenir un recordatori històric d'allò més rellevant que les diverses disciplines esportives han llegat a la ciutat.

Més enllà de què la ciutat sigui coneguda per esdevenir lloc de residència dels més aclamats esportistes del món del futbol, en el nostre terme es formen esportistes i s'han format bons equips de diverses modalitats col·lectives.

També, al llarg de la història, s'ha organitzats importants esdeveniments. Tenir un final de la Vuelta Ciclista és recent. La majoria recordem una prova prèvia del Paris-Dakar, a la platja. Que no seria possible de fer un recull col·lectivament de memòria esportiva?

El Grehic llança la idea. Obert a la participació de tothom, esperem les històries de l'esport recordades.

Bé poden participar els mateixos protagonistes, els membres de juntes de cada associació esportiva, els aficionats, qualsevol interessat en el món de l'esport... Algú pot parlar de l'equip femení de handbol que, patrocinat per l'hotel **Rancho**, assolí grans èxits d'àmbit estatal. Algú podria parlar d'un equip... era de primera divisió d'honor?, d'hoquei patins.

Tenim ja qui ens ha deixat informació de l'organització de la **Setmana Catalana de Ciclisme**, que feu que Castelldefels fos durant anys la que obria la llegada el testimoni, l'any 1973, a Malgrat. S'organitzà un sistema de relleus atlètics que, en cursa pedestre, va fer arribar sorra de la nostra platja, en una àmfora, fins a la de l'altra població de costa. No sabem si és **"llegenda urbana"** que, en el marc de l'agermanament amb Lormont, es volgué establir un record Guinness. Calia que una

parella, que alternaria el rol "passatger" o de portador, tornés a casa seva des de Castelldefels... muntada en carretó!

En el llibre dels rècords no es va registrar, però... quina és la història del que passà en els més de 650 quilòmetres que van emprendre? Canviem de tema. Sabem del cert, i convindria poder recordar,

amb més detall del que ara avancem, el nom de Magalí Fortón.

Es formà com a patinadora de competició al **Club Patí Castelldefels** i, amb ell, va guanyador diversos campionats d'Espanya en la modalitat de dansa. Ella, però, arribà a ser diverses vegades, campiona del món en la disciplina de show conjunts sota l'emparedat d'altres clubs de patinatge artístic sobre rodes...

La Nit de l'esport celebrà ja la seva edició número 20. Foto Josa.

D'aquesta disciplina, per cert, a la ciutat es va celebrar un campionat estatal.

Un llibre sobre aquest esport, ens informa puntualment. Volem fer reviscolar la informació que hi dona.

Convidem als nostàlgics a compartir aquests tipus d'informació per a poder configurar un bon recull del Castelldefels més saludable, el Castelldefels més esportiu.

Podeu adreçar la vostra història esportiva al correu de l'entitat: grehiceltorreo@gmail.com

ESTIU EIG I TURISME A ERAMPRUNYÀ

Com en totes les edicions que s'han celebrat, el GREHIC respon, aquest any, a la crida a participar a les **Trobades d'Eramprunyà**. La cita que tenen els estudiosos i centres d'estudi de la zona, en l'edició número tretze, tindrà lloc el 24 d'octubre de 2020 al Museu de Gavà, si res no ho impedeix.

La representació castel·ldefelena la protagonitzaran la **Carla López Arnau** i l'**Alfonso López Borgoñoz**.

Tots dos obeeixen a la consigna de presentar treballs que abordin el tema de l'estiu e ig i el turisme a les terres d'Eramprunyà als segles XIX i XX.

La intenció és explicar com s'han configurat els nostres municipis actuals gràcies a les influències dels estiu e jants i turistes.

L'aportació de **Carla López Arnau** recollirà el tema del turisme a Castelldefels, en l'època marcada, des del punt de vista arquitectònic. Desenvoluparà la idea de com l'aproximació del turisme barceloní al nostre municipi, la Ciutat de Repòs i Vacances del GATCPAC i el seu model de casa Weekend, ha influït en l'arquitectura, tipologies, i formació de la zona, tot exemplificant aquests conceptes.

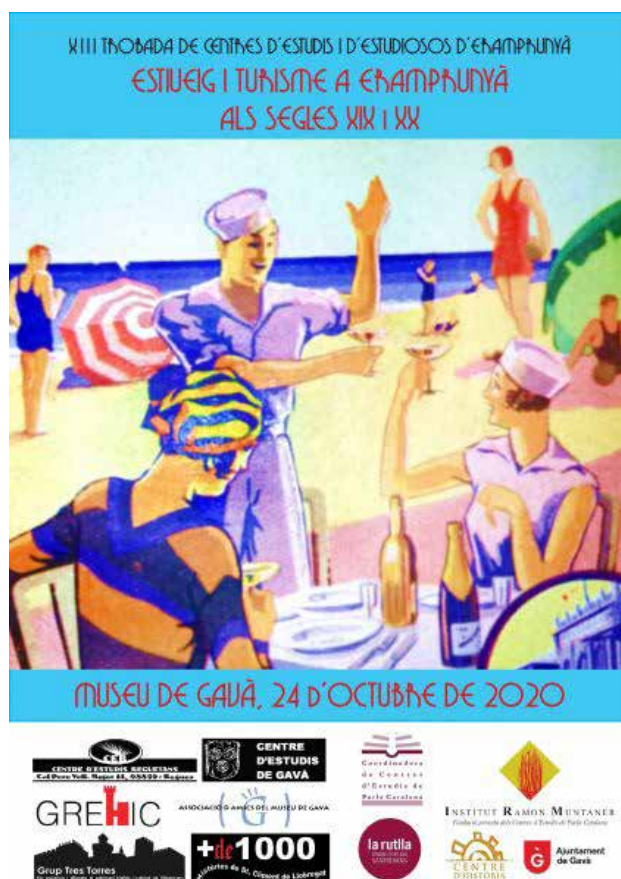
Alfonso López Borgoñoz presenta dues aportacions. La primera, sobre el **Baixador de Castelldefels**.

En aquest, recordarà com el ràpid augment de les persones que volien gaudir de la platja de Castelldefels a mitjans dels anys vint del passat segle, i el creixement en el nombre d'equipaments per banyistes i per a la restauració, així com d'activitats a l'estiu, va fer que al juliol de l'any 1931 s'inaugurés molt a prop del mar, i abans d'arribar a les costes del Garraf, la citada estació ferroviària.

La segona aportació de l'Alfonso parla sobre la **Platja de Castelldefels en l'època de Primo de Rivera**.

Ens agrada recordar que, sobre el tema de la propera trobada, els nostres companys **Javier Clemente Hernández** i **Jorge Navarro Pérez** havien publicat, l'any 2007, un article a la revista **Materials: "Receptes esportives del turisme primerenc"** (número 13; pàgines 25-29).

Ara, i al marge de la participació a les trobades d'Eramprunyà, **Alfonso López Borgoñoz** ha preparat, per a la mateixa revista **Materials**, del Centre d'Estudis Comarcal del Baix Llobregat, un article sobre Marcel Lantec, un criminal comandant del castell de Castelldefels. Parla, és clar, del període de la Guerra Civil, quan el monument serví com a presó de brigadistes internacionals.

Cartell XIII Trobades

CASTELLDEFELS: TRES EPIDEMIAS DE HACE UN SIGLO, QUE CASI NADIE RECUERDA YA

Alfonso López Borgoñoz

Tratamos de sobreponernos, como podemos, tanto en lo social como en lo personal/familiar, a los efectos de la pandemia de la enfermedad COVID-19, provocada por el coronavirus SARS-CoV-2 .

Mientras, vale la pena recordar tres gravísimas enfermedades de alcance mundial de hace cien años. Su paso por la ciudad de Castelldefels quedó registrado en tres certificados de defunción y en las actas de los plenos.

CASTELLDEFELS Y LA LLAMADA GRIPE ESPAÑOLA

En 1918 la pandemia de la gripe conocida como “española”, tuvo una altísima tasa de mortandad en todo el mundo, muy superior en víctimas a las de la Primera Guerra Mundial.

No existían vacunas. Recibió el nombre porque, al no estar España en guerra, los medios de comunicación españoles la trataron abiertamente, sin censura. La padecieron con toda su virulencia muchísimos jóvenes y adultos, y no solo personas ancianas o niños y niñas. Incluso la sufrieron algunos animales domésticos como perros o gatos.

Quizás fue la peor pandemia de la historia, muchísimo peor que la actual. En sólo un año mató más de 20 millones de personas. Originada probablemente en los EE.UU. en 1918 (o fines de 1917), se propagó por Europa con las decenas de miles de soldados enviados por dicho país a luchar a nuestro continente durante la Primera Guerra Mundial.

España fue uno de los países europeos más afectados. Quizás hubo más de 200.000 muertes (147.114 según las cifras oficiales).

Al año siguiente, la enfermedad ya fue mucho menos virulenta y, en 1920, sólo hubo algún pequeño repunte.

En Castelldefels, con unos 350 habitantes entonces, se registró en el otoño de 1918 únicamente la muerte por gripe de tres jóvenes miembros de la familia Ayala Ayala, que procedía de Ceutí (Murcia) y vivían en la calle Mayor de Castelldefels.

Paula, de 27 años, murió el 20 de octubre, mientras que su hermano Antonio y su hermana Isabel lo

hicieron el 22 del mismo mes, a las 10 y a las 11 h respectivamente.

En sus certificados de defunción, que firma el médico titular de Castelldefels, José Pujol, sólo se pone en todos los casos que era una gripe.

Sin embargo, el segmento de edad de las personas fallecidas y la virulencia de la gripe que las atacó, hace pensar que las dos hermanas y el hermano fueron tres víctimas de la pandemia de gripe de ese año.

Uno de los cadáveres, el de Paula, presentaba además signos de descomposición y marginalmente, en su documento, figuran escritos a mano y a lápiz otros dos nombres, el de su hermana Isabel, que murió al cabo de un par de días, y el de Pascual Hurtado Martínez, del que no tenemos más datos, pero que quizás estaba también infectado.

Las actas del pleno del Ayuntamiento no registran ningún comentario, ni preocupación, ni disposición por este tema; no debió percibirse como una grave amenaza por las autoridades municipales.

LA VIRUELA DE 1920

La viruela fue una enfermedad vírica infecciosa muy grave y contagiosa, que tenía un alto índice de letalidad (de alrededor del 50% de las personas afectadas).

El último caso de contagio natural en todo el mundo fue en 1977; en 1980, la Organización Mundial de la Salud certificó la erradicación de la enfermedad en todo el planeta.

La humanidad, gracias sobre todo a las vacunas, quedó libre entonces de una plaga conocida desde la antigüedad más remota. A quienes sobrevivían les dejaba cicatrices por todo su cuerpo y, en algunos casos, ceguera.

Hace justo un siglo la enfermedad visitó Castelldefels. En el acta del pleno del 28 de marzo de 1920, que se debió celebrar como cada domingo en el edificio del ayuntamiento situado en la plaza Mayor de la ciudad, leemos como el alcalde, Salvador Viñas Raventós, indicaba que había llegado a su conocimiento que en la ciudad se había detectado algún caso de viruela,

razón por la que había ordenado al médico titular que se pasase a reconocer los casos.

Debió haber varios. El ayuntamiento votó en favor de las decisiones del alcalde al respecto, así como de que se suspendieran las clases en la escuela del pueblo, notificándose a la maestra.

En el siguiente pleno, del jueves 1 de abril, se cambia de alcalde y pasa a serlo Esteban Bou Cluxart; también se aprueba oficialmente que los plenos, de los domingos, pasen a celebrarse los jueves.

En la sesión del jueves 8 de abril, Bou Cluxart ya habla de epidemia de viruela en el pleno.

Se aprueba, de acuerdo con el inspector municipal, que se pusiera aquella misma tarde la vacuna a todas las personas que se presentaran voluntariamente para ello, pues ya se había avisado al vecindario.

En la siguiente sesión, del 15 de abril, aún se habla de que por la tarde se pondrían vacunas a la población que aún no la había recibido.

En plenos posteriores, ya no se vuelve a hablar del tema. Suponemos que el problema quedó solucionado gracias a la vacunación masiva.

Y EN 1922, EL PALUDISMO

“Paludismo” o “malaria” son dos nombres diferentes para el mismo mal.

Es una enfermedad producida por unos protozoos parásitos que se transmiten a los seres humanos por la picadura de las hembras del mosquito *Anopheles*. Hay vacunas en desarrollo, pero no hay ninguna disponible aún que sea totalmente eficaz.

Fue un mal endémico en Castelldefels durante varios siglos. Las marismas entre la ciudad y el mar fueron la causa de la proliferación de la enfermedad durante siglos, así como las acequias y corredoras que cruzaban los campos y la ciudad, sin estar debidamente saneadas y con aguas estancadas. Hay abundantes testimonios de ello a lo largo de la historia.

El miedo estaba a flor de piel, según vemos en dos actas de plenos de 1918. Dadas unas inundaciones, en el del 17 de marzo se requirió a los propietarios, y a otras entidades públicas y privadas, que se hiciera lo posible para achicar las aguas y facilitar la llegada de las mismas al mar “ya que de continuar el agua encharcada podrían sobrevenir las calenturas fatídicas de que tan perjudicada es esta comarca”.

El 23 de junio se recordaba la necesidad, ante la llegada del verano, de que los propietarios limpiaran las acequias y correderas “a fin de evitar las calenturas y

otras enfermedades producidas por las miasmas que despiden las aguas encharcadas y putrefactas desde el 1 de julio al 10 de agosto, avisándose de que pasado el plazo, de no estar limpias las acequias, pasaría una brigada a sanearlas por cuenta de los propietarios”; se notificaba también a los ayuntamientos de Gavà, Viladecans y Sant Climent, para que avisaran a los propietarios de tierras en Castelldefels que residieran allí.

Tres años más tarde, el jueves 13 de abril de 1922, el tema del paludismo volvió a ser tratado en un pleno del ayuntamiento, en referencia a un escrito de la Mancomunidad de Cataluña en la que se hablaba de tratar de acabar con la enfermedad en la comarca con políticas de saneamiento preventivo y también de la cantidad de dinero con la que el ayuntamiento debía contribuir al esfuerzo conjunto de los municipios de la zona. La cifra que se indicaba se consideró excesiva por los representantes municipales. La comparaban con la que pagaban otros pueblos.

Ello motivó viajes a Barcelona para tratar la cuestión y la visita, el 1 de mayo, del alcalde de El Prat de Llobregat acompañado del responsable de los trabajos de extinción del mosquito.

Finalmente se acordó, el 4 de mayo, pagar una cantidad que estaría entre las 500 y 1000 pesetas (entre 3 y 6 euros).

En el pleno del 18 de mayo, el alcalde Esteban Bou comunicó que se había recibido una carta del Gobernador Civil de la provincia de Barcelona sobre la campaña antipalúdica y que se le había contestado.

Se le informó de la orden dada a los propietarios interesados -debían limpiar las acequias de sus fincas- y de aprobación, por parte del ayuntamiento, de un presupuesto extraordinario para hacer frente a los gastos de dicha campaña.

El gasto sería sufragado, al menos en parte, por reparto vecinal entre los propietarios del término. Incluso se constituyó una Junta de Saneamiento con los vecinos para la vigilancia de los trabajos, según se aprobó en el pleno de 27 de julio.

A mediados de agosto, el ayuntamiento aún no había pagado su parte. Al ser requerido para ello, aprobó, en pleno del 17 de agosto, hacerlo una vez se aprobara oficialmente la cantidad que debía satisfacer Castelldefels.

Sin hablar del paludismo en sí, temas muy relacionados con el control de los mosquitos, como la limpieza y saneamiento de las acequias, se tratarían en plenos posteriores.

Los trabajos de limpieza por una brigada continuaban el 21 de septiembre, y los propietarios iban pagando

poco a poco lo que adeudaban.

Años más tarde, en el pleno del 31 de julio de 1925, se habla de un proyecto de saneamiento y desecación del Baix Llobregat, que abarcaba los cuatro municipios costeros de la comarca, más el de Sant Boi.

En lo que afectaba a Castelldefels era obra de Ramón Gimeno Cernuda (aunque tal vez el proyecto en su conjunto fuera de Puig y Boada).

El proyecto, por lo que indicaba sobre el riego y sobre el saneamiento, fue muy criticado en el ayuntamiento de Castelldefels, que estimaba mejor uno previo y, de finales del XIX, trazado por García Faria y que éste había cedido gratuitamente.

Éste fue el que, finalmente, apoyó el equipo de gobierno municipal.

¿Qué pasó luego con estas enfermedades ?

Las dos primeras han desaparecido, de alguna manera.

La llamada gripe española, en primer lugar, por estar al final muchísima gente inmunizada. También porque, como suele suceder, se propaga mejor la versión de los virus menos virulenta.

Ésta deja llevar una vida más o menos normal, o más larga, a las personas infectadas; así se puede contagiar más fácilmente que las variantes más letales y rápidas en su actuación.

De hecho, el virus de la gripe de 2009 que se propagó por el mundo, era de su misma familia (H1N1), y fue muchísimo menos letal.

La viruela, por su parte, se ha erradicado por completo del planeta gracias a la investigación científica y a los adelantos técnicos: mejoraron las vacunas necesarias y las terapias; se hicieron políticas de prevención.

Sólo una de ellas, la malaria, sigue activa (y mucho), posiblemente por afectar principalmente a personas que viven en países, principalmente en el África subsahariana, con pocos recursos económicos para mejorar su saneamiento y sus políticas de prevención, así como para financiar la investigación para encontrar la vacuna adecuada y terapias para tratarla.

Sí ha sido erradicada ya de Europa, donde sólo se dan casos en la actualidad de forma puntual, lo que demuestra que con las políticas solidarias adecuadas, millones de personas podían salvarse cada año de ser infectadas y de morir a causa de esta enfermedad.

Parte de defunción de Paula Ayala Ayala, de veintinueve años de edad, por afección gripal.

- 1- Gracias a mis compañeros del ayuntamiento de Castelldefels Xavier Martín y Juanjo Vas, por darme la idea de escribir este texto y por facilitarme datos.
- 2- Si ahora hay indeterminación en las cifras de personas fallecidas y afectadas, hace un siglo, con una guerra mundial de por medio, saber la cifra real es imposible, así como determinar si las personas muertas lo fueron por esta enfermedad o por otras, agravadas por la tenencia de la misma.

BONES NOTÍCIES I NOTÍCIES PENDENTS

El **GREHIC** està molt satisfet amb les tasques que les institucions responsables han desenvolupat en alguns elements del nostre patrimoni arquitectònic local.

D'una banda, el castell ja ha acabat la restauració de la quarta fase i s'ha acabat gairebé tot el que afecta la museïtzació de l'interior.

L'entorn de la *Creu de Terme*, veïna de la masia de can Vinyes, ha estat, després de la restauració del propi element, peatonalitzat, i ara està més protegida.

Fins aquí, tot perfecte. Més encara si afegim la notícia de la restauració conclosa de la *torre de Gabriel Folcher* (El Castell, núm 162, pàg 2).

Ara bé, és indignant trobar-se amb altres notícies, en la documentació antiga, relatives al pont de la *Corredora*

Mestra que s'haurien de poder tornara a sentir... i això no es produeix.

Resulta que el pontet de l'actual rambla Marisol ja estava trencat, poc abans del ple el 6 de maig de 1920.

I, quina va ser la reacció immediata?

Ho van arreglar, no com ara. **Continuem a l'espera, d'aquesta bona notícia. I ja fa una pila d'anys des que el va trencar una excavadora i el van decidir desmuntar peça a peça.**

No anima veure, però, que ara passa a ser prioritari el que s'ha batejat com a "*Eix Històric de Castelldefels*"... "posar en valor el centre de la ciutat".

Voldríem més amplada de mires, si us plau.

PICA LA CURIOSITAT, LA CURIOSITAT PICA

Malauradament, no podem anunciar amb exactitud tots aquells actes que el **GREHIC** té previstos per als final de l'any 2020.

El que més il·lusió desperta és la presentació del darrer llibre de *Pep Solé*. Us demanem que estigueu atents a les activitats de la biblioteca si és que no esteu encara entre els que reben assíduament el correu de l'entitat.

D'altra banda, alguns membres del grup també han preparat l'edició de nous títols que ens aproparan a la realitat artística de la que Castelldefels participa, ni que sigui per proximitat: *Llucià Navarro, Torras Viver, Henryk Skudlik*... Aquest és un signe de vitalitat del grup, no aturada en absolut durant els pitjors mesos de confinament.

No s'ha quedat enrere, de fet, la tasca de cerca que li és pròpia. Els simpatitzants, a més, ens han convidat a mantenir la inquietud. Us oferim un exemple. Ens han fet arribar una fotografia amb la pregunta doble.

On es trobava el cap d'un lleó que hi surt? I, segona, què se n'hauria fet de la peça escultòrica?

La imatge s'ha difós pels nostres mitjans interns i s'ha aconseguit una segona presa que ofereix una perspectiva més àmplia. Us oferim totes dues per a convidar a donar respostes.

Alguna pista en tenim. Per exemple, apareix un antic escut de Castelldefels que quedava acompanyat per dos canons en la base.

La inscripció, en castellà, confirma unes primeres aproximacions que apuntaven a l'ajuntament de la ciutat com a responsable o promotor del que, també queda més clar en la segona foto, sembla una font i un petit estany.

Ara bé, queda més de l'assumpte. Algú pot aportar més informació? Com sempre, serà ben rebuda en el nostre correu institucional.

El repte rebut, i que transmetem compartit, ens porta a la reflexió. **Quan d'important és documentar tot el patrimoni artístic local!**

A tenir en consideració és, per exemple, el llegat d'un gran artista que va residir a casa nostra: *Josep Guinovart*.

Dimarts 16 de desembre de 2008, a la sala institucional del castell, es commemorava el primer aniversari de la seva mort.

Josep Corredor Mateos, crític d'art, pronuncià la conferència "**Memòria, presència de Guinovart**".

La intervenció de qui era alcalde de la ciutat aleshores, Antonio Padilla, avançava que hi hauria una exposició permanent del pintor i escultor en qüestió; "**tanto el Ayuntamiento como la familia del artista estamos**

de acuerdo en que la obra y huella de Guinovart en Castelldefels tenga esta merecida relevancia".

En el seu parlament, però, també va dir que no s'havia trobat enlloc la maqueta de l'obra *"La clau de Castelldefels"*, que hauria d'haver estat present en l'acte. Va assegurar que sortiria d'on fos i que no calia patir.

Tres dies abans de sentir l'alcalde de Castelldefels, la família de l'artista, que amb la intervenció de la filla havia participat en l'acte d'homenatge organitzat a la ciutat on Guinovart passà la seva infantesa, manifestava que "Agramunt sería la base de su legado desde la cual se podrían ceder obras para realizar exposiciones en otras poblaciones, como en Castelldefels (Barcelona), donde también se ha abierto una sala dedicada a su obra".

Una i altra cita les hem preses de la premsa d'aquells dies. En el moment present, de l'obra que emmagatzemava el "Guino" a Castelldefels, encara no sabem res del cert. Bé, una cosa sí, al castell no ha vingut! Segur que les declaracions de la màxima autoritat de la vila no van ajudar.

Tampoc, és clar, la fredor amb que es deixà perdre definitivament la "Creu còsmica", escultura amb bidons feta per l'artista i que s'aconseguí rescatar d'una mostra efímera de Barcelona per a que presidís l'entrada del poliesportiu de Can Roca.

Algú pot donar explicacions? Sembla difícil d'entendre. Perquè el 2019 sí que es creà, en base a un disseny de l'autor, un grup de conills que romanen en una ex-rotonda de l'avinguda de la Pineda.

L'Espai Guinovart Agramunt supervisà la pseudo-creació de l'artista que s'ubicà molt a prop d'on caldria restituir el Pont de la Corredora Mestra.

La *"Torre a l'infinit i la clau de Castelldefels"*, per sort, ha estat respectada i, a més, la població se l'ha fet seva amb la particular denominació de "Llevataps" (o "Sacacorchos").

Això no treu que, com la del principi respecte d'una petita efígie d'un lleó, ens continuem fent preguntes: On queden els drets de l'artista que veu desaparèixer la seva "Gàbia de King-Kong" (o "Jaula de King-Kong") de la plaça de l'Estació?

On han anat a parar els simpàtics "Simpsons de Castelldefels", aquells dos ancians que esdevenien homenatge a la vellesa, a la plaça Joan XXIII? Tornaran a l'espai públic o s'ha cedit a la pressió malintencionada de qui els qualificà com unes de les pitjors escultures del país?

L'autor d'aquesta darrera obra, Manolo Rivera, el 2003 els conferí unes proporcions i aspecte primitius. L'Institut d'Estudis Catalans la té catalogada. La trobem en el seu web de monuments commemoratius de Catalunya-<https://monuments.iec.cat/fitxa.asp?id=190>-on fa companyia a altres peces de Castelldefels: tres de Clemente Ochoa, tres de Vaccaro i l'encarregada a Guinovart.

Tot plegat convida a la reflexió i al pensament, la qual cosa no s'ha aturat durant la pandèmia.

Pica la curiositat per la presència antiga d'un lleó a Castelldefels. Algú en té més notícia?

L' "Homenaje a la vejez," de Manolo Rivera es va enretirar de la plaça Joan XXIII. Ara ni tan sols apareix en cap de les fotografies que s'obren gràcies al codi QR del plafó explicatiu instal·lat en l'indret que ocupava.